

FNV
Hertogswetering 159
3543 AS Utrecht

T 088 368 0 368

Aan het kabinet

T.a.v. de minister-president, dhr. drs. M. Rutte en
de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, dhr. drs. W. Koolmees

CNV
Tiberdreef 4
Postbus 2475
3500 GL Utrecht

Per e-mail

T 030 751 11 00

F 030 751 11 09

Cc: de fractievoorzitters in de Tweede Kamer der Staten-Generaal
de werkgeversorganisaties VNO-NCW, MKB, VSO en LTO

vcp
vakcentrale voor
professionals

VCP
Bezuidenhoutseweg 60
Postbus 90525
2509 LM 's-Gravenhage

T 070 349 97 40

Datum

20 december 2018

Ons kenmerk

18-225/HB/AvW/GvdK/hc

Onderwerp

Ultimatum

Uw kenmerk

Telefoonnummer

06-15619168

E-mail

tuur.elzinga@fnv.nl

Geachte heer Rutte en heer Koolmees,

In de afgelopen periode is er door het kabinet, de werkgeversorganisaties en de vakcentrales FNV, CNV en VCP intensief onderhandeld om tot afspraken te komen voor een goed toekomstbestendig pensioenstelsel. Tot teleurstelling van alle partijen is het niet gelukt om tot een pensioenakkoord te komen. Op 20 november jl. zijn de onderhandelingen, waarbij u zelf was aangeschoven, vastgelopen. In de achterban van de onderhandelende vakcentrales en aangesloten vakbonden is er veel begrip en draagvlak voor het feit dat er geen akkoord tot stand is gekomen met wat er uiteindelijk op de onderhandelingstafel lag op 20 november jl.

Nederland heeft een van de beste pensioenstelsels ter wereld. Daar moeten we zuinig op zijn. De solidariteit, collectiviteit en de verplichtstelling staan wat ons betreft niet ter discussie. De onderhandelingen gingen over aanpassingen gericht op verdere verbeteringen van het stelsel voor alle generaties. Daarnaast gingen de onderhandelingen ook over de AOW-leeftijd en mogelijkheden voor vervroegd pensioen. Voor werkenden is het immers van belang dat alle werkenden een goed pensioen opbouwen en dat ze op tijd kunnen stoppen met werken om in gezondheid van hun pensioen te kunnen genieten.

Ondertussen ervaren steeds meer mensen grote problemen met hun pensioenvoorziening, waarvoor dringend oplossingen nodig zijn. Te veel werkenden bouwen onvoldoende of zelfs helemaal geen pensioen op in de tweede pijler. Pensioenopbouw en pensioenuitkeringen van veel mensen worden al 10 jaar lang niet of nauwelijks meer geïndexeerd. En werkenden in zware en hoog-risico beroepen moeten onredelijk lang deelnemen aan het arbeidsproces. Op dit punt heeft u in het verleden persoonlijk zelfs in verkiezingstijd beloften gedaan die nog scherp in het geheugen van de vakbondsleden zitten.

Met het vastlopen van de onderhandelingen is er voor de vakbonden een ongewenste en onaanvaardbare situatie ontstaan. Onze leden roepen om een krachtig signaal aan de politiek. Dit maakt dat de vakbonden hebben besloten om de komende periode over te gaan tot het organiseren van collectieve acties, waarbij werkonderbrekingen en stakingen niet worden uitgesloten. Met deze acties willen we u en uw kabinet bewegen om met ons goede afspraken te maken over de onderstaande onderwerpen:

1. Werkenden moeten op tijd kunnen stoppen met werken. De snelle stijging van de AOW-leeftijd en de 1-op-1 koppeling van de AOW-leeftijd aan de levensverwachting zijn onhoudbaar. Mensen met zwaar en/of hoog-risico werk halen nu al te vaak niet gezond hun pensioen. Daarom moet de AOW-leeftijd nu direct worden bevroren. Er moet maatwerk mogelijk zijn. Vakbonden willen op cao-niveau afspraken kunnen maken over regelingen om bij zwaar en hoog-risico werk eerder te kunnen stoppen dan de AOW-leeftijd. Dat moet fiscaal worden ondersteund en boetes (RVU-heffing) op eerder stoppen moeten van tafel.
2. De vakbonden eisen aanpassing van de financiële spelregels en rekenregels als onderdeel van de verbeteringen in ons pensioenstelsel, waardoor indexering van de pensioenopbouw van werkenden en het inkomen van gepensioneerden mogelijk wordt en kortingen bij veel fondsen voorkomen kunnen worden. Door aanpassingen van het stelsel mogen geen pech- en gelukgeneraties ontstaan. Eventuele negatieve gevolgen van een overgang naar een nieuw stelsel moeten direct en voldoende worden gecompenseerd.
3. Alle werkenden moeten in staat zijn een goed pensioen op te bouwen. Ook ZZP'ers en werknemers met onzekere contracten. De vakbonden zijn van mening dat om redenen van een eerlijke arbeidsmarkt en een goed perspectief op een koopkrachtig inkomen, ook na het werkzame leven, in principe voor iedere werkende een verplichte deelname van pensioenopbouw in de tweede pijler moet gelden.

Voor structurele problemen in ons huidige pensioensysteem zijn structurele oplossingen nodig. Niet alleen voor de korte termijn, maar ook voor de lange termijn. Alleen dan zijn alle generaties gebaat bij aanpassingen aan ons pensioenstelsel. Voor structurele oplossingen moeten structureel middelen worden uitgetrokken. De vakbonden eisen dat het huidige kabinet de bereidheid toont hiertoe het financiële kader voor de lange termijn substantieel aan te passen. Indien het kabinet hiertoe bereid is en met ons harde en concrete afspraken over bovenstaande drie punten wil maken, vernemen wij dat graag. En anders zullen vanaf januari 2019 collectieve acties volgen.

Hoogachtend,

Han Busker
Voorzitter FNV

Arend van Wijngaarden
Voorzitter CNV

wvd. Gerrit van de Kamp,
namens VCP-voorzitter
Nic van Holstein